

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

El sentiment que cal sostenir i perfeccionar

No pot pas negar-se que, a la nostra Catalunya, existeix, entre el poble, un sentiment republicà que ha fet possible la manifestació d'un esperit de franca aversió per les formes de govern que no basen la seva existència en fonamentals raons de democràcia, de sobirania humana. Els poders personals, enlairats als cims dels pobles per suposats volers divins, els homes catalans no els comprenen, i per això s'aparten totalment de la seva vora i sorgeixen amb força ufanor diverses modalitats polítiques els principis respectius de les quals descansen damunt les fermes bases que la voluntat popular, que la sobirania dels homes, ha creat.

A Catalunya, però, s'ha pensat fixament en la idealitat republicana potser d'una manera massa abstractament considerada. Pels homes catalans que en els moviments i organitzacions polítiques han col·laborat i actuat, s'ha aïmat intensament l'externitat d'una forma de govern del poble que, apart dels principis naturals i fonamentals que la idea republicana, en el concepte polític, afirma, cap o ben poquíssimes afirmacions socials estatua.

Els homes catalans s'han manifestat, davant l'organització política de l'Estat, com a fervents partidaris de la forma de govern republicana, i és en aquest concepte com tot-hom ha de considerar la nostra terra. Malgrat les incidències polítiques facin aparèixer el nostre poble com a vençut en la lluita idealitat pels homes i organitzacions pertanyents a altres modalitats ideològiques, a la nostra terra se sent veneració per la forma de govern popular, i els desenganys que els seguidors de les diverses organitzacions republicanes hagin experimentat en el curs de les llurs actuacions no minaran prou força per esborrar i fer desaparèixer la sentimentalitat dels catalans que encaminara, ara i sempre, la voluntat popular del nostre poble vers la concreta negació de tot poder sobrehumà.

I ara, en organitzar-se els estois republicans per intervenir en la vida pública catalana, s'ha fet com obeint a una necessitat purament política. Els nuclis republicans de Catalunya han actuat enduts per un excessiu sentimentalisme que, en produir-se i existir a l'esperit dels homes, ha continuat mantenint l'abstracció, la vaguetat d'un conceptualisme

republicà, exclusivament, essencialment polític i allunyat de tota afirmació socialitzadora i de tota tendència d'intervenció, des de l'Estat, en el normal desenvolupament d'aquelles funcions socials que, pel seu caràcter i aspecte, són producte de la voluntat i l'esforç col·lectiu de la societat, essent just, per tant, que l'Estat i intervingui en aquell desenvolupament, que deu procurar-se, sempre, que sigui en interès de tots els homes i no pas un exclusivisme de casta, una preferència d'estament.

El republicanisme social no s'ha afirmat, encare, a la nostra terra d'una manera visible, d'una manera col·lectiva. El sentiment republicà de Catalunya s'ha anat manifestant sense interrupció, però obeint, només, a mòbils i objectius polítics pertanyents a una altra època i a una altra escola. El republicanisme no s'ha revestit, encare, amb les modernitats sociològiques dels nostres i dels futurs temps i no ha gosat abandonar les velles actuacions que han estancat i retingut el republicanisme dintre els mateixos motlles en que es desplega tota la organització, tot el sistema de règim individualista de la societat d'avui. Cal afirmar, per això, l'existència d'un impetuós

corrent ideològic que sigui la representació justa i veritable de les aspiracions modernes, avançades i perfeccionadores que en el socialisme se sintetitzen. Catalunya, que en l'aspecte nacionalista la concebim ben personatitzada, ben ella mateixa, no pot ni deu abandonar, en cap instant de la seva actuació nacional, l'agermanament de les fórmules polítiques que tendeixen a donar plena fortitut a l'Estat que, col·lectivament i volenterosament, a Catalunya s'hagi constituït, per tal que interpreti justicierament, equitativament, el sentiment socialitzador que, d'evolució en evolució, s'anirà infiltrant per totes les nacions, fins a humanitzar-les en absolut i fer que elles mateixes, a mes, siguin àrbitres dels propis i col·lectius destins.

Nosaltres, que tenim acceptada la forma de govern republicana per tal que regeixi el nostre poble en el moment de tenir regoneguda la nostra llibertat col·lectiva, hem d'anar fent constar, a tot hora, que, més que la forma estrictament política del republicanisme, el que aimem, el que volem, és l'expressió, la concreció social d'una forma de governament popular que sigui expressió bellament humana dels bons sentiments dels homes i les justes aspiracions dels pobles. Una República exclusivament política, amb constitució deficient i minada de xacres i revelliments propis dels règims de la vella escola, ben poca cosa més que un governament personal ve a dir-nos. I és que en totes les actuacions, accions i decisions dels pobles, ha d'obrar-hi, d'una faïça bon xic directa, la rectitut de consciència que humanitzi les maneres d'actuar i accionar dels homes d'aquells pobles. D'una República que es manifesti només que amb atributs polítics podrà eixir-ne fàcilment l'esperit inhumà i cruent del règim burgès i capitalista. Per això nosaltres, en voler humanitzar els costums públics dels homes i dels pobles, afirmem que solament una República de caràcter social pot donar estabilitat a la existència col·lectiva de la nostra patria i de totes aquelles patries aon els seus homes hagin sentit, per esperit de llibertat, l'anhel d'afirmar que, al món, el que cal sostenir i perfeccionar és el sentiment socialitzador i nacionalitzador, que, en fer afirmació dels més íntegres drets de les nacions i els homes, enforteix la base ideològica aon, en l'esdevenidor, tots plegats, cercaran la fórmula que condensi i expressi el major grau de perfeccionament, de llibertat, d'humanisme...

Gran Miting d'Afirmació Nacionalista

QUE SE CELEBRARÀ AVUI, DISSABTE,
A «SANG NOVA», CONSELL DE
CENT, 18, A LES DÉU DEL VESPRE

HI PARLARÁN:

M. Serra i Moret

per la J. P. de la Unió Catalanista

M. Rossell i Vilà

per la Joventud Nacionalista de Catalunya

F. Godó i Roc

per les Joventuts Catalanistes

E. Roig i Trius

per LA NACIÓ

Ramón Durán

pel Casal Nacionalista Sagrerenc

S. Raspall i Inglès

pel Casal Catalanista del Dte. III

Acció social-nacionalista que ens hem d'empendre

NINGÚ ignora aquesta veritat: que la fàbrica, que el taller són el principalíssim element de la vida econòmica de tots els estaments socials — burgès, menestral i proletari — dels pobles moderns. Més ningú tindria d'ignorar o voler ignorar que la fàbrica, que el taller, constitueixen l'element principalíssim de la depauperació, quan no la mort, d'una part — la proletariat — d'aquests pobles.

Amb la impuresa dels seus aires, amb la pols de les seves manipulacions, amb els gasos i fums mefítics, amb les seves ventilacions deficientes, amb la falta de llum natural, amb el treball dels nois, amb el treball de la dona, amb la durada de les jornades, entre altres coses, la fàbrica eixuga la força física, intoxica o promou tota una sèrie de malalties — cada treball té la seva característica — que atropellen, deformen, depauperen i fins arriben a produir un nombre crescut de morts en l'estament laborador: l'obrer. A la fàbrica, al taller, crec jo, que devia naixer l'aforisme català de «per la vida es pert la vida».

Manca d'higiene industrial i excés d'exploatació humana. Aquesta és la tara del segle.

L'exploatació humana en la fàbrica i en el taller, ja té una gran acció que la combat i que ha arrencades, més o menys importants, algunes concessions milloradores. Però la manca, la gran manca d'higiene industrial no ha trobat encara una acció forta, seria i decidida que es redrexi contra dels seus resultants victimaris, escampadors del dolor humanal. Aquesta acció — oh, horror! — sembla que no porta pressa a organitzar-la el nostre poble, avui precisament que la qüestió previa de totes les qüestions urgents, és la proclamació del dret a no patir-ne de dolor. Avui encare trobarem qui s'escandalitza, quan es parla de que l'obrer té dret a la participació dels beneficis del capitalisme, puix no concebeix que d'una producció n'hagi de tenir igual participació remunerativa, l'obrer que no hi exposa cap capital, com el burgès que hi exposa els seus milers de pessetes. No vull ja posar-me a discorrer des d'el punt de vista socialista, afirmar que el capital perteneix a la societat i no a l'individu, sinó que discorrent des del punt de vista senzillament humà, hem de dir an aquests que així s'escandalitzen, de que en una fàbrica o taller, el burgès hi pot — hi pot — perdre el capital, hi pot perdre pessetes, mentre que l'obrer hi pert — hi pert sempre, cal hebre esment d'aquest canvi de temps en el verb — quan no la vida, la salut, la qual cosa val més que tots els capitals, que totes les pessetes del burgesisme.

La higiene industrial, relacionada i trenada amb la higiene urbana i la higiene domèstica, deu haver d'ésser la ma esquerra de tot sociòleg, de tot socialista, i clar està, de tot nacionalista.

La ignorancia tan o més que l'egoisme de la burgesia, és la causanta directa d'aquesta tara de la Humanitat, que fa dels seus homes fornits i sans, una legió de malaltits que omplen els hospitals d'incurables i els cementiris de morts prematurs.

I per altra banda, la lluita, la crudel lluita pel més de pa de cada dia que lliura constantment el proletariat, no li ha deixat temps per a adonar-se amb tota la seva magnitud, de com aquella tara l'anorrea físicament i li lleva el millor de la vida, tot donant-li el sustentacle econòmic de la mateixa.

Aquests obrers que treballen el cotó, en mig d'un nuvol de polsaguera i amb una temperatura a voltes de 40 graus, el seu aparell respiratori en té de patir indefectiblement, com un catarro crònic, com una pulmonia crònica, que la patologia n'ha feta una mena d'enfermetat independenta de la generalitat, designant-la amb el nom de bisiniosi. Els que treballen a les fàbriques de llana i seda, si bé no tan exposats com a les de cotó, no per això deixen d'oferir sos perills la ventilació deficient, la temperatura i el polsim, especialment en la manipulació de la seda, que és on la tisi hi té camp abonat. En les indústries del coure i ferre, especialment en les que fan motlures, quasibé només hi trobareu joves a treballar. A les impremtes, l'absorció de la polsina que desprenen els caràcters tipogràfics, els efectes de les jornades nitals, les llesions a la vista per treball d'acomodació, les intoxicacions saturnines... En fi, no acabariem mai de citar com és castigada sa naturalesa per la fàbrica i el taller.

Si nostra visió socialista fos aquesta visió revolucionaria de pensament negatiu dels que preconitzen, per espentarrar la burgesia, la destrucció de tot per a construir-ho de nou, seria fàcil la tasca a senyalar a nostre moviment.

Però nostra visió socialista és nacionalista, això és, no revolucionaria, sinó renovadora... Admetem la patria, i l'admetem tal com és. Però l'admetem, no per a acceptar-ne sa constitució i son ordre, sinó per a anar desent de sa constitució anticuada, per a construir-hi la moderna i anar abolint l'ordre vell per a implantar-hi l'ordre nou. I això, evolutivament, sense sotrac, sense violencies.

Per això, doncs, creiem que el camí a seguir és la celebració de Congresos promulgadors de desiderates relatives a la higiene industrial, les quals desiderates sien difoses per la intel·lectualitat, tant en els centres burgesos, com en els casals del proletariat, per a que, així, ni els uns ignorin llurs deures ni els altres es descuidin de llurs drets; d'una part principalíssima de llurs drets: el dret que tenen d'exigir de la burgesia que no manqui a la higiene industrial.

El dia que els obrers, entre les peticions que formulin a sos patrons, hi figurin deman-

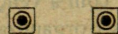
des de millores en la ventilació, de caretes per a preservar-se de les emanacions mefítics, de banys i dutxes, d'aparells per a depurar i filtrar l'aire, d'ulleres per a protegir la vista d'esquitxos, de trajos protectors, etc., tal com marca l'incís E de la secció primera de la Llei d'Accidents del Treball; el dia que els obrers procedeixin així, serà quan començaràn a tenir la plena, la total possessió del concepte de la seva qüestió.

La fàbrica no la hem de destruir. La hem de reconstruir, millor dit, de renovar, talment com la patria.

I, per altra banda, creiem que hem de dur nostra acció contra aquestes polítiques merament polítiques, que, malgrat dividides en dretes i esquerres, no són més que manifestacions de burgesisme, i les hem de foragitar de la direcció i acaparament de la vida econòmica de nostre país, per a, amb els cabals de la ciutat, fer obres contribuidores de la higiene social, tals com això tan rudimentari, car ho tingueren els pobles grec, romà i musulmà: banys públics. Banys públics adaptats a les realitats modernes i asequibles llurs serviments pels més mancats d'elements econòmics i establerts, especialment, a les barriades obreres.

I després, crec jo, que així com per la ciutat — al menys, així tindria d'ésser —, en sos treballs, perden la salut els obrers, la ciutat, amb sos cabals, els cabals de tots, deuria procurar llur goriment. Hi han establerts consultoris i hospitals, més o menys gratuïts... Però això no és prou; això no és pas tot, per a tant mal com hi ha... Crec que el que convindria, fóra la implantació, a semblança de les colònies escolars que duen els infants a renovar llur vitalitat al camp, fóra de la respiració dels aires produïdors de llur anèmia o raquitisme, d'unes colònies obreres, que, triant d'entre els obrers els més perjudicats per l'acció quotidiana de son treball dins la fàbrica o el taller, els portés al camp, a respirar aires purs i renovadors, que neutralitzessin els efectes de la manca d'higiene industrial, urbana i domèstica — però, sobre tot, la industrial —, que en nostres temps, dissortadament per a Catalunya i els homes de Catalunya, dins nostra patria s'estila.

F. PINEDA I VERDAGUER

Unió Catalanista Secció Oficial

Secretaria de Propaganda — Aquesta Secretaria avisa als inscrits per a l'adquisició del distintiu d'argent de la Unió Catalanista, el qual poden passar a recollir per les oficines de l'entitat.

Es recomana l'assistència al miting d'afirmació catalanista que aquesta nit se celebrarà al Casal Catalanista Sang Nova. A la sala d'actes d'aquest agrupament hi caben més de mil persones, i per això s'hi efectuarà aquesta important reunió, car les circumstancies actuals de la política catalana assoleixen prou interès per a que tots donem la qual li correspon an aquest acte, en el qual s'hi faràn declaracions que cal siguin conegudes pels nostres adeptes per a correspondre, així, més justament, a futures actuacions.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

:: SANTIAGO DE CUBA ::

Del món del treball

Ensenyances d'una vaga

La vaga dels paletes ha posat de manifest alguns dels caires més vius de la lluita social que batega sens treva en les entranyes del nostre món del treball i que unes vegades s'exterioritza de manera activa i altres treballa sordament. Contra o davant de tots els dogmatismes i declamacions abstractes s'aixeca'l fet viu; l'obrer se sent cada dia més distanciat del patró, perquè, per altra part, el patró, no fa tot el que deu o podria per atraure's a l'obrer. Uns i altres es miren cara a cara i cap d'ells considera que mutuament es són indispensables. L'obrer veu en el patró al seu explotador, al seu enemic. I fins aquells que treballen posant amor en el treball, (artistes en el seu art o ofici) miren despectivament o amb odi al seu burgès, el consideren un estrany que els mal paga els serveis que presten, sota la seva vigilància inquisitiva, directa o delegada.

Per tal motiu son cada dia més virulentes i enconades les lluites entre el capital i el treball; és segur que cada dia ho seràn una mica més, puix a l'ensem que creix l'odi al burgès, augmenta el convenciment entre el treballador de l'injusta que és la seva desigual condició, dintre la societat. I a mesura que creix la cruïda de la lluita, s'afermen alguns dels instruments de treball que l'obrer té al servei de les seves reivindicacions.

Sens dubte que el primer i capdal és el sindicat en la seva forma simple, però fóra d'ell nombrosos mitjans d'acció s'afermen, fins contra tots els raonaments i diatribes dels seus enemics.

El sindicalista que tot ho espera de l'acció directa, està convençut de la infabiltat dels seus procediments d'energia a ultrança, i per damunt de tot i fóra d'això, tot li sembla sense valor o de valor insignificant. És un fanàtic dels procediments o procediment d'energia i és completament balder volguer-li fer entendre tota altra cosa. És a la fi, com tots els fanàtics, tancat irreductiblement, en el cercle absolut del seu punt d'obir. Aquest fanatisme, que no és pas el mateix que la fermesa de conviccions, és perjudicial per a la causa que un defensa, ja que es menyspreuen materials que podrien ésser de gran utilitat.

Volem dir-ho. La vaga dels paletes ha sigut, en primer terme, el triomf, naturalment, del sindicat, però en segon lloc ha sigut el TRIOMF DE LA COOPERACIÓ. Estrany el que diem? Direm el motiu de la nostra afirmació:

En la mesura que ens ha sigut possible hem seguit la marxa i desenrotlle de la vaga. Hem estudiat el conflicte, no solament en bloc, sinó per grup i individualment. La col·lectivitat és el tot en les lluites de tota llei, però la col·lectivitat és anònima i sense voluntat. Un no res té de vegades la virtut d'aixecar-la als més alts heroïsmes i un no res la fa llançar, covarda o aterroritzada, a les més baixes renunciacions. En aquest cas hem pogut observar fluctuacions diverses, moments en que la vaga esllanguia i moments d'entusiasme vibrant. Doncs, bé; aquells que

rarament havem vist flaquejar són aquells que tant com sindicalistes són cooperadors entusiastes. Té la seva explicació.

El cooperador és rares vegades enemic del sindicalisme, diríem més bé de l'associació obrerista. Hi ha, per altra part, nombroses institucions cooperatistes a les quals no es pot pertanyer sense demostrar clarament que s'està associat al sindicat professional, o, en cas de no existir aquest, a un altre de similar al ram o ofici del futur cooperador. No cal remarcar la importància que això té. Així, la cooperació crea per un costat interessos i per altre ensenya el camí de l'associació, obliga a seguir-lo a aquells que no sabien o no volien saber-ne res. En el si de les cooperatives es fomenta, doncs, l'esperit de sindicalisme, es conresa i s'augmenta. Del si de les cooperatives surten, sovint, bona part de les energies que perllonguen les vagues. Volem posar de manifest dos exemples individuals, que observarem durant els dies de la vaga:

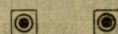
Des dels primers dies de la lluita, vàrem tenir ocasió de tractar a un del més vehements sindicalistes. Per ell, el triomf havia d'arribar per les vies de l'energia. A les primeres setmanes, es consagrava en còs i ànima a la vaga. Feia comissions durant la nit, de dia, sempre que el demanaven. A la setmana sis o set, s'havia retirat i era un vaguista passiu; a la setmana nou, venia taronges en el portal d'una escala i a les darreres setmanes tenia ganes de tornar al treball, mal sigués amb les mateixes condicions d'abans. El motiu? Molt aviat explicat. Des de les primeres setmanes va veure que les privacions i després la misèria s'ensenyorien de la seva llar, que els fills passaven pels llinars de la fam i l'home va acovardir-se i va caure en el més gran desencoratjament. Hauria acabat per anar a treballar, fos com fos i a despit dels procediments, exclusius, d'energia, que ell mateix havia preconitzat.

L'altre era, tant com sindicalista, cooperador. Va creuar-se de braços des del primer dia i així seguia al darrer de la vaga. Tots com ell, no haurien calgut ni mitings ni pro-

clames per a conservar la calor de la lluita. Sabia ell que complia un manament del seu sindicat i el complia a tota consciència i sens preocupar-se, més que relativament, per al demà. Sabia tenir un amplíssim crèdit obert a la seva cooperativa i que, per tant, no li mancava ni a ell ni als seus el més essencial per a resistir les més dures proves. I, efectivament, arribà el cas, i ell feu ús dels seus drets i esperà tranquil·lament la solució de la vaga, intervenint en la marxa de la mateixa sempre que ho va creure necessari als interessos de la col·lectivitat que eren els seus.

Els dos casos que expliquem, podríem dir-ne dos casos *representatius*, puix en dies de vaga es multipliquen i sempre, sempre, els que esperen més coratjosos el resultat de les vagues, el triomf, els que es llancen a les mateixes amb més entusiasme, són aquells que no veuen darrera seu l'espectre de la fam.

PERE CASALS

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

CADA dia tenim més confiança en l'èxit de la campanya que ens hem emprès a favor dels catalans que lluiten per la llibertat del món... I diem que tenim confiança en aquesta campanya i en el seu bon èxit, perquè hem pogut constatar que, encara que pausadament, la subscripció que tenim oberta per tal d'enviar «paquets de apadrinament» als voluntaris de Catalunya, ha anat prenent caients de subscripció nacional, i no pas, precisament, per la valua de les quantitats metàl·liques rebudes, emperò, sí, per la diversitat de procedències dels donatius que fins avui hem rebut i la varietat de poblacions catalanes que han acollit amb goig la nostra campanya i s'han adherit, els seus homes, a la mateixa.

Catalunya, que amb tantes coses es diferencia de les terres de l'Estat espanyol, quan ha arribat l'hora de manifestar i exterioritzar els llurs sentiments i la llur manera de pensar en ço que es refereix a la paorosa guerra que ha provocat el despòtic afany de domini dels imperis centroeuropeus, ha sapigut complir com a poble aimant de la justícia i creient en la llibertat. Per les terres de l'Estat espanyol la germanofília ha dominat els sentiments dels homes i s'ha endut els entusiasmes de la gran majoria d'aquells. Les opinions, a favor dels aliats, manifestades i fetes públiques, han sigut en tan petita proporció, que res signifiquen ni demostren. En canvi, gairebé tota la munió de gent espanyola, centralista, imperialista i ranciament catòlica, d'una faïç apassionada i virulent, s'ha pronunciat en favor de l'esperit invasor i anorreador de pobles que interpreten els teutons.

Catalunya, una vegada més, havia de provar i demostrar que la sentimentalitat catalana es diferenciava totalment de les morboses sentimentalitats, avorridores del més lleu aspecte de llibertat nacional, que per raó de l'hegemonia castellana, exercida damunt les terres de l'Estat, predomina a Espanya. I aquesta demostració, la nostra terra l'ha fet brillantment, donant, les seves simpaties i àdhuc els seus homes, a la causa de la França, encara, en part, invadida, que és la mateixa causa de la Bèlgica i de la Sèrbia, tràgicament, cruelment anorreades...

MIGRANYA
DOLORS NEURALGICS
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cénts.

Els homes de Catalunya, que per instint nacional sempre han sigut defensors de causes de justícia i lliberació, han començat a comprendre quin era el llur deure i en adonar-se que hi havia alguns milers de catalans allistats, com a soldats voluntaris, sota l'ensenyà francesa, s'han aplegat a fer-nos la mercè d'uns donatius que han d'arribar als nostres germans que pels aliats combatent, convertits en delicades fineses... La subscripció que tenim oberta, i atenent a la finalitat a que va destinada, ha d'ésser integrada pels noms de tots els catalans simpatitzants amb la causa dels pobles aliats. Per això, nosaltres, cridem a tots els catalans de tots els indrets de la nostra terra per tal que converteixin ràpidament en plena realitat aquelles confiances que posem, referent a fer esdevenir nacional la subscripció destinada a endolcir les amargors de la guerra que deuen patir aquells catalans, germans nostres, que breguen per deslluir al món de tota mena d'imperialismes.

A la suma total de la subscripció oberta en la nostra Redacció, que ascendia a la quantitat de 375'50 ptes.

podem afegir-hi els donatius següents:

ARBUCIES

Josep Abelló	1'00 »
Pere Font	1'00 »
Rosend Font	1'00 »
Francesc Subirà	1'00 »
Rita Pintó	1'00 »
Josep Barnils	1'00 »
Francesc Dalmau	5'00 »
Pere Barnils	1'00 »
Salvador Riumalló	1'00 »
Joàn Queralt	1'00 »
Tomàs Marià	1'00 »
Joàn Coderch	1'00 »
Joàn Reus	1'00 »
Joàn Ayats	2'00 »
Jacinte Llorens	1'00 »
Josep Pol	0'50 »
Josep Planas	2'00 »
Agustí Homs	1'00 »
Agustí Masferrer	5'00 »
Pere Masferrer	5'00 »
Joàn Casadesús	1'00 »
N. N.	10'00 »
Josep Cervera i Buxó	0'25 »
Josep Prat	1'00 »
Claudi Pons	5'00 »
Miquel Riera	1'00 »
Oscar de Liors	5'00 »
Josep Serra i Cantí (Igualada)	1'00 »
Pere Font (Igualada)	0'50 »
Jaume Catà	0'50 »

434'25 ptes.

A mesura que van avançant-se els preparatius per a la sessió necrològica que, en remembrança d'en Ferrés-Costa, tindrà lloc properament a Sant Vicenç dels Horts, el seu poble natal, es reben moltes i valioses adhesions en nostra Redacció, així com també a la d'*El Poble Català*, placent-nos fer constar els noms d'en Busquets i Punset, Ignasi Iglesias, Josep M.ª de Sucre, D. Martí i Julià, Alcàntara i Gusart, etc. A més, tots els ajuntaments comarcans, a més d'alguns centres nacionalistes de la capital i ruralia, sabem que enviaràn representació a l'acte, el qual no és de dubtar que revestirà la importància que és de desitjar.

AL VOL

La República Francesa

COM en altres ocasions en aquest lloc s'ha dit, els reaccionaris de tot el món, els francesos i tot, incloent-hi bon nombre de reaccionaris disfregats de lliberal, mal disfregats, és clar, atats, sense adonar-se'n, per l'Alemanya, que, de molts anys ençà, pretenia fer la França antipàtica al món, i, també, per l'esperit estacionari d'una part de la consciència de la humanitat que no ha perdonat mai, ni perdonarà, l'emancipació francesa dels poders religiosos i plutocràtics universals, havien lograt convèncer a la bona gent del món que a França tot era immoral, degradat, fonament degenerat; i tothom preveia, sentenciosament, que el dia que la pau d'Europa fos convertida en guerra, la França, que quasi tothom despreciava, seria pels imperialismes anorreada. I ha vingut la guerra, i la gent que no observa en la realitat s'ha quedat espalmada al trobar-se amb una França que és tota una altra cosa que el que li deien els agents de la religió, de la plutocràcia i del militarisme; amb una França que posseeix i practica unes virtuts que cap més poble dels en guerra pot igualar; amb una França model de societats, que no s'improvitzen, que no poden improvisar-se; amb una França que fa molts anys havia d'haver anat evolucionant de la França decadent del segon imperi, imperialista, religiosa, plutocràtica, militarista, reaccionària, a la França d'ara, potent, virtuosa, forta, patriòtica, malgrat que democràtica, civilista i lliurepensadora, que dirien els inadaptats a l'avenç del món.

D'ençà de la guerra, la França ha judicat amb gran severitat tota mena de delictes, amb una justa severitat no igualada per cap altre Estat. Ara darrerament s'ha vist, a París, un procés contra moltes metges i altres persones que havien realitzat actes contraris al compliment del servei militar, amb el fi d'afavorir no haver-se d'exposar a les penalitats i perills greus de la guerra. I bé, les condemnes de varis metges han arribat, a més de fortes penyores en diner, de cinc a deu anys de treballs forçats. Realment, és severitat que, en altres cassos, en els que els culpables han estat intendants, interventors de l'exèrcit, la sanció ha estat aiximateix exemplar.

Com per a França aquesta guerra és defensiva, els poders públics s'han portat prescindint de la indulgència que, en temps normals, no poden ni deuen deixar de banda els governs, però que, en aquest cas especial de defensa nacional en que es troba la França, de que el Govern, com mai, representa la consciència integral de l'Estat, la conducta, en tots els ordres, de les organitzacions socials se sent inspirada i enfortida per la hiperfunció que la força total de l'Estat les hi trameta.

L'actuació democràtica de la França, sobre tot en aquesta guerra, és admirable. La democràcia és veritablement la sobirana de l'Estat. Les mutacions —poques, però encertadíssimes— hagudes en els membres del Govern, ne són una prova; altra n'és el llenguatge serè i purament civil usat de totjust començada la guerra; l'heroisme i decisió definitiva del poble; la unitat de l'espiritualitat nacional, sintetitzada en la democràcia, en el civilisme, en l'exèrcit no militarista, només que en l'afany de defensa, donen al món positiva expressió de com, en tant els estacionaris de tot el món la calumniaven, la França, ella, es purificava, es refeia i es redreçava del davallament social, de les greus desviacions que li havia determinat el regim del segon imperi.

Coses d'Espanya

El que ha passat, a les darres eleccions, amb

l'Azcarate, a León i a Madrid, és, en tots sentits, pintoresc, i d'una gran expressió, com a retrat d'una organització política i d'un estat social.

Diguem, abans de res més, i amb tots els respectes per a la personalitat del senyor Azcarate, a qui, com a cap persona, no volem agraviar pas, però de qui, com a home públic, tenim el dret de parlar-ne, dient la veritat; diguem, repetim, que aqueix senyor ha arribat, mercès a la seva democràcia condicional i evolutiva, més ben dit, involutiva, a ésser una mena d'institució republicana respectada i retribuda, a tota hora, pels monàrquics com més conservadors millor, per a ensenyar a les masses democràtiques, com cal que sien les esquerres: dòcils, respectuoses, conformistes, acatadores, vinclades, i desfent-se, per un tres i no res, en tota mena de finors i de compliments, i, tot el més, en protestes enguantades, enfront de l'antipatriotisme i acció sempre antisocial de les oligarquies turnants, dels plutòcrates, de l'acció de la força, de la buidor del regim i de les imposicions de la intransigència confessional. Trobem natural que així sia; el que no trobem bé és que els dits demòcrates s'avinguin a tantes farses, més ens apar extrabé que els desviats polítics espanyols, en un instant de sinceritat, es rebel·lin contra l'Azcarate, que els altres pretenien fer servir d'espantall, i a León i a Madrid l'hagin retirat ells mateixos de la circulació política, com ja fa temps ho haurien fet els homes avançats de la nova moral, si a la política espanyola n'hi haguessin d'aquesta mena d'homes, que no n'hi han.

L'epidèmia krausista ha determinat a la política de l'Estat una acció que ha intensificat la des preocupació o el misticisme característics de la mentalitat espanyola. Ha estat, per a l'intel·lectualisme espanyol, una mena de xerrampió filosòfic, que ha, o bé apartat de les realitats de la vida la consciència o bé ha sumergit en el no res les petites intel·ligències, restant, per sempre més, les persones, esclaves del tot de les imitacions de la vida vegetativa.

La mort natural, poc a poc, ha anat resolent els mals efectes del krausisme, que, per sort, no ha deixat hereus. Qualques pocs, ne queden encara. Un d'aqueixos pocs és el senyor Azcarate, polític d'esquerra inofensiu, i, com a tal, ha arribat a la vellesa carregat de consideracions i respectes i, a darrera hora, d'honors que premien la seva inofensivitat. Els polítics oficials han estat tan dolents, que s'han permès una brometa, amb aquest senyor que ells pomposament qualifiquen de respectable, fent que, tot adulant-lo, les noves generacions polítiques actuessin d'iconoclastes i els treïessin d'entremig l'inofensiu polític que fan veure que es daleixen per honorar.

I el derrotat a les eleccions de Diputats, a León, districte que, em sembla, rutinàriament el votava sempre, i l'en treuen amb pocs miraments; i, per si no n'hi hagués prou amb una plantofada, n'hi claven dues, fent-lo presentar per senador de la Universitat Central, de la que ara mateix l'acaben de nomenar Rector honorari, i el derrotat, mancament, més que a León, als elements miraments, aconortant-lo de la derrota malintencionada amb unes quantes cartetes molt meloses que li han escrit alguns dels més gaslats personatges de la política de l'Estat.

Així són, i no curaran mai. Tot això, a nosaltres, no ens interessa gaire; gens, més ben dit. Més és una altra de tantes ensenyances que es desprenen, tot naturalment, de la política espanyola. Ensenya, això que s'acaba de comentar, que els capdavanters de la política de l'Estat no es formen, com arreu del món, de talent i experiència; mostren que hi ha viva la tendència a les mloques; denoten la manca de sinceritat com a cosa constant; i proven l'absència absoluta d'ètica, en els individus, i en les funcions polítiques.

Qui tingui el deure d'aprendre, que aprengui.

GUAITA

Hi han catalanistes, molts, que no poden sentir mal parlar de la Lliga Regionalista. Enamorats de la seva acció, cegament, sense cap estudi de les circumstàncies de moment i de lloc en que els regionalistes, es mouen, aplaudeixen els seus actes, i fins, enemics de tota acció electoral, voten amb la Lliga.

Aquests catalanistes que se saben de memòria ben justament, i ho alabem, totes les males accions realitzades pels lerrouxists contra Catalunya, no acostumen a saber un borrall del mal que a Catalunya han fet els homes de la Lliga Regionalista amb les seves continuades claudicacions. No s'han adonat encare que les estridències catalanistes dels regionalistes han quedat recloses als períodes electorals, i que fóra d'aquests temps s'hi practica sempre aquella doctrina excessivament fracassada de la conquesta d'Espanya, segons frase que els és pròpia i que no els en escatirem mai la propietat, qual doctrina, en essència, no és altra que la confessió de la més absoluta impotència, car a Madrid i arreu de la península espanyola estan sobradament enterats que els regionalistes de la Lliga actuen en dos sentits oposats: un, en vigílies d'eleccions i un altre, per tot l'any, fóra dels períodes electorals.

Dugues campanyes hi han ben recents encare: la de les eleccions de regidors i la de diputats a Corts. Llegiu La Veu d'aquells dies i els parlaments dels prohoms regionalistes, i us convencereu, si ho creieu de bona fe, que a l'endemà del seu triomf electoral serà un fet la lliberació de Catalunya.

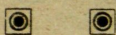
Els períodes electorals passen; les seves conxorxes amb tota mena de polítics centralistes espanyols han de sortir efecte; i en aquests casos és quan resta al descobert la seva acció, que no respon a la idealitat pregonada, sinó a un munt de conveniències que ells sabran, però que nosaltres sabem que no poden ésser les de Catalunya.

No hem de retreure molts fets. Ha estat en la sessió de l'Ajuntament de Barcelona, la setmana passada. L'Ajuntament de Lyó ha commemorat «La setmana del Llibre» i acordà dedicar la data del 29 d'Abril a en Granados, convidant a l'Ajuntament de Barcelona. Els regionalistes, germanòfils gairebé tots—o sigui antinacionalistes—, que en les eleccions de Diputats a Corts ja tragueren de la candidatura de Barcelona a en Pere Rahola i en Garriga i Massó, pels parlaments que feren recentment a Perpinyà, d'acord amb els carlins i els monàrquics centralistes, amb les firmes d'en Duràn i Ventosa, d'en Puig i Alfonso i d'en de Riba, presentaren una proposició, que en Duràn i Ventosa defensà, per a que es demanés al cònsul d'Espanya a Lyó, que hi representés a Barcelona, qual proposició i defensa meresqueren del lerrouxista Rocha el següent comentari:

«...celebro que este debate haya dado ocasión al señor Durán y Ventosa para considerarse honrado con la representación del cònsul de España en Lyon, que es el representante de la patria española». I després de molt parlar, en Duràn i Ventosa encare hi va afe-

gir: «Entre els representants de la ciutat no hi han francòfils ni germanòfils, sinó únics elements espanyols».

Aquells catalanistes, a que abans ens referíem, de bona voluntat i major bona fe tots ells, haurien de meditar, serenament, sense prejudicis, quin és el pitjor enemic. Si aquell que ja ho sabem i vivim preparats contra d'ell o bé el que, fent l'amic, fereix per l'espatlla.—F.

EN HONOR DE LA FRANÇA

El banquet del Mundial Palace

Diuenge passat, tingué lloc l'anunciat sopar popular que el Casal Nacionalista Sagrerenc organitzà en honor de la França, com a remerciament a l'alta distinció de que ha estat objecte l'Àngel Guimerà per part de la veïna república. Més de trescents comensals assistiren a l'àpet, entre els quals hi havien nombroses personalitats de la nostra terra i molts amics nostres. Ocuparen la presidència el vicecònsul de França M. Garcin, l'Àngel Guimerà i l'il·lustre president de la Unió Catalanista, doctor Martí i Julià. L'Apeles Mestres, l'Antoni Sunyol, en Josep M.ª Roca, en Joan Solé i Pla i l'Albert Bastardas també ocuparen llocs preferents. Acabat el sopar, la nena Maria Fradera oferí al representant de la República Francesa un hermos ramell de flors, adornat amb les banderes de França i de Catalunya, que fou rebut, pel vicecònsul francès, en mig d'una xardorosa ovació. Seguidament, en Ramon Duràn, president del Casal Nacionalista Sagrerenc, donà compte de les adhesions rebudes, entre les quals s'hi troben les de moltes entitats catalanes i de personalitats diferents. El doctor Martí i Julià fa ús de la paraula. En nom de la Comissió organitzadora, ofereix l'àpet al representant de França, dient-li que l'espiritualitat de l'acte és filla del profund agraïment que Catalunya sent per la França, que ha sapigut tan bé honorar al nostre Guimerà. És un acte aquest — dignu en Martí i Julià — en el qual la democràcia catalana s'acosta a la democràcia francesa per a dir-li que, en haver cedit les insígnies de la Legió d'Honor a l'Àngel Guimerà, se sent honorada tota Catalunya, aquesta terra humil, però viva, que ofereix la seva sang en profit de la llibertat i de la justícia, i que el nostre poeta ha sapigut portar per tot el món amb les seves obres. Dedicà, l'orador, un sentit record als soldats catalans a França, dels quals diu: Mentre els soldats francesos lluiten per la llibertat del món, els soldats nostres lluiten per la llibertat dels pobles. Aquesta guerra no és una lluita de nacions ni d'antagonismes de races: en el seu fons, porta un fi més noble, car el que ha mogut la tràgica epopeia no ha estat altra causa que la lluita humaníssima en pro dels ideals. França — segueix dient — representa l'espiritualitat del món, que avança i es perfecciona; és la noble neta de Grecia, engendradora de totes les llibertats i de totes les democràcies, a l'objecte de que l'home frueixi la màxima llibertat. Posà fi al seu discurs, el doctor Martí i Julià, brindant en honor dels homes de la França, de la noble nació que ofereix al món el sacrifici de la seva sang; en honor del mestre Guimerà; en honor dels braus catalans que lluiten a l'exèrcit francès defensant la llibertat dels pobles contra l'imperialisme teutó, i, finalment, per la nostra Catalunya, que ens proporciona l'ocasió de demostrar al món que el nostre poble ama la humanitat. M. Garcin remercià les repetides demostracions de simpatia que Barcelona ha ofert a la República Francesa, ratificant el concepte de que França lluita per una causa noble, que, més que francesa, és humana. L'Apeles Mestres, instat pels comensals, recità la seva poesia *No passareu!* que fou coronada amb una ovació. L'Isart Bula també brindà en honor de la França. Acte seguit, *La Marsellesa* i *Els Segadors* s'oïren harmoniosament cantats i amb fervorós entusiasme, finalitzant amb aquesta nota simpàtica tan grata festa.—G.

Aspectes de la lluita

Notes del viatge

Constitució del Gremi de Viatjants

i Corredors del Comerç

Ala crida feta pel C. A. de D. del C. i de la I. respongueren—com no podia ésser menys—com un sol home tots aquells que, amb el cor ple d'entusiasme i convençuts de la necessitat de la nostra organització, creien que calia anar de dret a la constitució legal del nostre Gremi. Feia goig el veure com anaven acudint els nostres companys, molt abans de l'hora de començar, al Centre de la Rambla de Santa Mònica, i l'ambient d'encoratjador entusiasme que s'anava formant feia presentar els jorns esplendorosos en que veurem complertes les aspiracions de l'estament nostre. A l'hora anunciada, el President de la Secció d'Organització i Treball, el company Palà, exposà als reunits el motiu que induí al C. A. de D. del C. i de la I. a convocar la reunió. El Centre, digué, atenent-se al que disposen els seus Reglaments referent a la classificació de la dependència mercantil per gremis, ha volgut aprofitar els corrents actuals favorables a l'associació entre la classe i, valent-se de la Secció d'Organització i Treball, ha cregut arribat el moment oportú de crear el Gremi de Viatjants i Corredors del Comerç. Digué que el C. A. de D. del C. i de la I., que empara tota manifestació o esclat de vida dels seus companys i que obre ses portes a totes les aspiracions de la Dependència, ajuda, ara, decididament, a la organització social dels Viatjants i Corredors, als quals, per a la més fàcil consecució dels seus ideals, els dona una completa autonomia, desitjant-los bon acert i molt entusiasme per a resoldre totes les qüestions, puix només els viatjants i corredors solament coneixen les conveniències i necessitats llurs, i a ells els correspon estudiar els diferents assumptes que se'ls puguin presentar. Seguidament, recomanà que, encara que es nomenés una Junta Directiva, a tots els agremiats els pertoca aportar-hi les iniciatives aquelles que li facilitin la tasca, car únicament així podrà realitzar labor positiva. Cal, diu, tenir gran fe en l'actuació societatària del Gremi de Viatjants i Corredors del Comerç, perquè ells són cridats a dur a terme fel·líc empreses importantíssimes dintre del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria. Després digué que, donada la finalitat de la reunió, no podia admetre's cap discussió, entenent que devia procedir-se, res més, una vegada comprès el motiu que allí els havia congregat, a constituir el Gremi i a la elecció de la Junta Directiva, la qual, investida de l'autoritat que li cal i posseint la competència deguda, és qui ha de curar-se de la confecció del Reglament del Gremi i de presentar el programa d'aspiracions i de tasca. A fi de posar-se d'acord per a procedir a la elecció dels individus que havien d'ocupar els llocs de la Junta Directiva, se suspengué la sessió per cinc minuts, tot advertint abans que s'havia cregut convenient que la Junta la formessin el major nombre possible d'individus, perquè, donat el caràcter i manera d'ésser dels components del Gremi, els quals, generalment, es troben, sovint, de viatge, es de gran interès que hi pogui haver, sempre, a la capital, nombre suficient d'individus facultats per a pendre acords. Reanuada la sessió, es procedí a la votació resultant elegits els companys nostres els noms dels quals foren ja publicats en el número passat de LA NACIÓ.

IGNASI GUAL

L'expansió de Catalunya

Buenos Aires

Al saber-se la nova del naufragi del *Príncep d'Astúrias*, es reuní el Concell Directiu del Casal Català i prengué d'immediat, acords d'importància, per a aliviar les penes dels naufragats i famílies de les víctimes. Fou la primera entitat de Buenos Aires que es preocupà de tan humanitària idea, constituint-se en Comissió Permanent. Dirigí un telegrama de condol a la Mancomunitat, anà al moll a rebre els primers naufragats que portà el *P. de Sàtrústegui*, i l'endemà, quan els supervivents de llengua catalana foren rebuts a l'estatge social, la Comissió, davant de l'estat lamentable en que es trobaven aquells desventurats, corregué als establiments de confecció en cerca de vestits, a pesar d'ésser tarde dominical. Per sort, pogueren trobar el que calia, i els naufragats s'habillaren decentment. Després, foren obsequiats amb licors, tabacs i de més, no atinant, de satisfacció, a regraciar tan franc i humanitari acolliment.

Tot seguit, se celebrà una esplèndida festa artística a favor dels naufragats. Els reputadíssims artistes germans Conrat i Lleó Fontova, en Ramon Vilaclara, en Guitart i les xamoses damiselles Leticia Ciancio i Carme Aznar col·laboraren desinteressadament a l'obra filantròpica.

L'Orfeó Català tingué la major part del programa a càrrec seu.

Tots s'esforçaren en lluir-s'hi, resultant, per conseqüència, en conjunt, una festa digna de la finalitat que es perseguia.

Unes belles senyoretes repartiren a la concurrència unes targetes contenint impresa la composició *Tragedia*, de la col·lecció *Sonata* — premiada amb la Flor Natural —, del malaguanyat poeta Balmas Jordana, víctima també del naufragi.

Hem de fer constar un detall que retrata amb tota fidelitat els sentiments d'humana delicadesa, ensems que el caràcter, de la gent de Catalunya.

En tant que la col·lectivitat catalana organitzà el festival benèfic a que fem referència, una altra col·lectivitat, coneguda pels seus actes aventurers i tiranitzants, celebrà, amb idèntic fi, una festota indigna, escandalosament immoral, presidida pel Ministre plenipotenciari representant del país d'on procedien la major part dels que presenciaren l'esmentada profanació a l'art i a la moral... En eixa disbauxa degradant desfilà, entre aplaudiments frenètics d'aquell auditori libidinós, tota la col·lecció zoològica de *tonadilleros* i *bailarinas* que infesten els escenaris de Buenos Aires.

Diem això per a evitar confusions, només.

— El Club Sindical d'Empleats, del qual en Miquel Balmas Jordana n'era vicepresident, efectuà una vetllada necrològica consagrada a la memòria del volgut company i galàn trobador.

Pronunciaren discursos el President de l'entitat i altres oradors, glosant, tots, la intensa i benefactora obra realitzada per en Balmas dintre del Club, considerant-se la pèrdua de l'amic com el millor element amb que comptava la prestigiosa institució.

En Joan B. Llonch llegí acuradament una selecta poesia del plorat versaire.

A continuació, fou executat un primorós programa musical per diferents artistes; tots ells foren aplaudits, amb justícia, entusiàsticament.

La concurrència, abundosa de debò, sortí del local verament emocionada i satisfeta.

— L'agrupació d'art escènic del Casal Català, el dia 19 del darrer mes d'Abril, celebrà una vetllada teatral d'honor a profit del monument al gran actor català, gloria de la terra nostra, Iscle Soler.

Se representaren les obres *El pati blau* i *El bon policia*, d'en Santiago Rusiñol, assolint ambdues una interpretació discreta, essent premiats les actrius i actors amb justs aplaudiments.

Abans de la representació, en Teodor Banús llegí una conscienciosa biografia de l'il·lustre actor, joia i gala immarcescible de l'escena catalana.

H. NADAL I MALLOL

Buenos Aires, 2 Abril 1916

Una aclaració interessant

Ala Premsa local, aquests darrers dies, s'hi han llegit unes noves dient que venen fent-se treballs encaminats a la formació d'un nucli de tendències esquerristes, segons uns, i d'un partit republicà català, segons altres, afirmant-se, a més, que el doctor Martí i Julià, com a President de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, donarà una conferència pública, en un teatre de la capital, per aquell fi. Abastament informats, podem assegurar que sols és certa la segona part d'aquella nova, puix és veritat que, per part de la Junta Permanent, hi ha intenció d'acordar, en una propera sessió extraordinària, que el doctor Martí i Julià doni una conferència pública ocupant-se de l'estat actual de la política catalana i d'afirmació dels ideals socialitzadors continguts en el Missatge que aprovà l'Assemblea de Representants el 3 de Janer de l'any passat. A més de que convé que avui la Unió Catalanista es faci sentir per veu del seu digne President, respon aquesta conferència a l'actuació ja iniciada per una serie de mitings que, en pro de la llengua catalana i d'afirmació catalanista, venen celebrant les entitats adherides organitzades per la Comissió Permanent de Propaganda, el darrer de quals mitings tindrà lloc en un teatre de Barcelona, i als treballs de preparació que, per a les vinentes eleccions de diputats provincials, realitza el Comitè electoral de la Unió Catalanista a Barcelona i comarques de Catalunya, eficaçment secundat per la Joventut Nacionalista, que s'ha encarregat dels treballs d'estadística de Barcelona. També podem assegurar que cap intel·ligència és iniciada entre la Unió Catalanista i algun dels partits nomenats d'esquerra, llevat de la disolta Esquerra Catalanista, ingressada de ja fa temps a la Unió Catalanista, a l'acció de la qual cooperen ben activament els elements que la formaven.

L'Escola Catalana Mossèn Cinto

Estàn ultimant-se els detalls d'organització del festival que anyalment organitza aquesta Escola per a obtenir un profit que l'ajudi en la seva tasca patriòtica instructiva. Com els anys anteriors, la festa se celebrarà al Palau de la Música Catalana, el proper diumenge dia 14, a la tarde, prenent-hi part el chor infantil Mossèn Cinto, el qual executarà noves cançons soles, i altres cançons, noves també, amb gastes; l'Esbart Català de Dançaires, aiximateix amb nous ballets populars catalans; solistes vocals i altres nombres d'espectacle que encare no s'han designat.

Demà, diumenge, el Chor infantil farà la seva sortida de caramelles, al Masnou, on tantes simpaties i tan franc èxit conquerí l'any passat. A la tarde, al teatre del Casino, els choristes infants hi donaran un concert de selectes produccions.

El IV Concurs Nacional d'Historia de Catalunya

El dissabte prop-passat, dia 29 d'Abril, van tenir lloc, al Palau de la Generalitat Catalana, els examens relatius al IV Concurs Nacional d'Historia de Catalunya per a nois i noies, que enguany s'ha portat a cap amb molta més importància que els anys anteriors.

El dia següent, diumenge, en l'històric Saló de Cent, es realitzà, assistint-hi una grandiosa generació, el repartiment de premis als petits concursants següents que, per llurs coneixements, s'en feren mereixedors:

Veredictes dels Jurats.

NOIES.—3.ª Secció. Primer premi, de 75 pessetes: Magdalena Marqués i Bonet, de l'Escola Nacional Catalana, de Bellcaire.

2.ª Secció. Primers premis, de 50 pessetes cada un: Dolors Paul, de l'Escola Graduada de Donya Maria Carbonell; Josepa Arqué i Saltó, de l'Escola Nacional Catalana, de Bellcaire.

Segons premis, de 30 pessetes cada un: Enriqueta Busquets i Guindulain, i Montserrat Grant i Buxó, del Col·legi de Catalunya, de Barcelona.

1.ª Secció. Primers premis, de 25 pessetes cada un: Angeleta Pitxot i Elena Omegna, de l'Escola Graduada de Donya Maria Carbonell, de Barcelona.

Segons premis, de 15 pessetes cada un: Maria Quintana i Carpiñer, del Col·legi Gispert, de Barcelona; Providencia Ponsenau i Vilatersana, Rosa Vergés i Gilabert i Carme Clariana i Juncà, del Col·legi de Catalunya, de Barcelona.

NOIS.—3.ª Secció. Premis d'Honor, de 100 pessetes cada un: Joan Perelló i Nin, d'Hospitalet, i Francesc Folch i Margarit, de Barcelona.

Primers premis, de 75 pessetes cada un: Miquel Carbonell i Puiggròs, i Ramon Balcells i Bosquet, de l'Escola de Santa Creu, d'Anglesola.

Segon premi, de 45 pessetes: Joan Roig i Ferré, de l'Escola Mossèn Cinto, de Barcelona.

2.ª Secció. Primers premis, de 50 pessetes cada un: Benjamí Ramírez i Costa, Joan Giribert i Alemany, de l'Escola de Santa Creu d'Anglesola; Joan Corominas i Vigneaux, de l'Institut Provincial de 2.ª Ensenyança, de Barcelona.

Segons premis, de 30 pessetes cada un: Joan Català i Manau, de les Escoles del Districte sisè, de Barcelona; i Antoni Pedrós i Puigarnau, de l'Escola de Santa Creu, d'Anglesola.

1.ª Secció. Premi especial, de 35 pessetes: Jordi Arqué i Saltó, de l'Escola Nacional Catalana, de Bellcaire.

Primers premis, de 25 pessetes cada un: Miquel Carreras i Costajussà, de les Escoles Pies, de Sabadell; Jaume Forga i Gallart, de l'Escola Mossèn Cinto, de Barcelona; Pere Piquer i Abadal, del Col·legi particular de Don Delfi Ortiz, de Fuliola; Ramon Pujol i Alsina, de les Escoles del Districte segon, de Barcelona; Rafel Bordes i Alemany, de l'Escola de Santa Creu, d'Anglesola.

Segons premis, de 15 pessetes cada un: Antoni Ribera i Bros, de les Escoles Pies, de Sabadell; Sebastià Pratdepadua i Miquel, de l'Escola de Santa Creu, d'Anglesola; Víctor Artís i Tomàs, de les Escoles del Districte sisè, de Barcelona; Joaquim Serra i Corominas, de les Escoles del Districte segon de Barcelona; i Rafel Folch i Durán, de l'Escola Mossèn Cinto, de Barcelona.

Altrament han obtingut premis en llibres amb categoria de Segons premis: Josep Baró i Pulvé, Antoni Català i Manau, Josep Català i Manau, Joan Güell i Ripoll i Antoni Moya i Durán, de les Escoles del Districte VI, de Barcelona, Pau Calaf i Oromí i Josep Perera i Mor, de l'Escola de Santa Creu, d'Anglesola; Ramon Palazón i Bertràn, Antoni Pros i Esteva, Rafel Damaré i Rovira, Josep Vidal i Plans, Miquel Botella i Brotons, Alexandre Pujol i Rogés, Josep Mullor i Creixell, Josep Valls i Royo, Enric Grau i Castells, Carles Tejero i García, Lluís Olivé i Morera i Angel Morera i Prat, de les Escoles del Districte II, de Barcelona.

MESTRES.—Primer premi d'honor, de 100 pessetes: M. Aleix Solé i Lloverà, Director de l'Escola de Santa Creu, d'Anglesola.

Segon premi d'honor, de 50 pessetes: Jaume Arqué i Clapés, Director de l'Escola Nacional Catalana, de Bellcaire.

Els conflictes socials

EL SINDICAT MUSICAL DE CATALUNYA
I L'EMPRESA DEL TEATRE TÍVOLI

CONTINUA sense resoldre, el conflicte creat entre el Sindicat Musical de Catalunya i l'empresa del teatre Tívoli, la qual sosté amb fermesa la seva conducta de no voler músics associats, ja que sols poden nomenar-se tals els que pertanyen al Sindicat. És cert que alguns músics del teatre Tívoli es troben agrupats sota la societat *El Arte Musical* però aquesta entitat, a més de comptar amb un nombre molt reduït de músics, és, exclusivament, una societat de socorsos mutus. Tal és l'empeny de l'empresa que dirigeix el senyor Marsans, que, degut, en part principal, a instigacions d'ell, l'empresari del teatre Còmic inaugura la present temporada, per Pasqua, amb esquirols; encare que, ara, a causa de la imperícia d'aquells, ha tingut de recórrer al Sindicat Musical de Catalunya, havent-se ja format la orquestra del teatre Còmic amb elements d'aquella important associació, la qual ha publicat un Manifest, dirigit al públic, en el que fa història del conflicte i expressa les seves peticions, que ningú pot titllar d'injustes. Altrament, el que demanen els músics, el que exigeixen al senyor Marsans, és cosa que no deu denegar-se, i menys en la forma que es feu. Ja tenim dit que l'empresa del teatre Tívoli, que regenta el senyor Marsans, sent una fonda devoció pels esquirols: músics, tramoistes, choristes, tots són esquirols, al teatre Tívoli, que així l'empresa paga menys i disposa les coses com millor li plauen. Hem tingut ocasió de parlar amb alguns individus de la Comissió de vaga del Sindicat, i tenim l'esperança de que, si cal, que sí que cal, s'adoptaran les actituds enèrgiques oportunes. L'atropell de que són objecte i la justícia del que pretenen, els farà aconseguir, sens dubte, la realització de les demandes presentades. Els socis del Sindicat, que són vuit-cents, aproximadament, continuen fermes i conscients i observadors infrangibles de la disciplina societaria, sense mancar-hi ni un tan sols: cal tenir en compte que, al començar la temporada al teatre Tívoli, cap músic dels que hi toquen pertanyia al Sindicat, del qual n'havien estat exclusius, o no n'havien estat mai, per no ésser de Barcelona, i alguns ni de Catalunya, vinguts expressament al promoure's el conflicte.

ELS BOTERS

Com a conseqüència dels acords presos en el Congrés, celebrat a la nostra ciutat, del 6 al 12 de Març darrer, i a causa de l'abrumadora puja soferta pels queviures, va ésser presentada, el 25 d'Abril passat, una nota sol·licitant un augment del 15 per cent tant sobre els jornals actuals com sobre les setmanades a preu fet. Aquesta sol·licitut va ésser acceptada per tots els magatzems d'olis i fàbriques de grasses, com també en alguns magatzems de vi, de licors i fàbriques d'alcohols, en tots els quals el treball ha seguit la seva marxa normal sense cap interrupció; també va ésser acceptat l'augment demanat per uns quants tallers de construcció que no formen part dels sindicats patronals, en els quals el treball ha seguit, aixímateix, el seu curs.

En canvi, la Cambra Vinícola, per mitjà del seu representant, va demanar quinze dies de temps per a respondre a la demanda, i en cas d'ésser acceptada aquesta, allavors tres mesos més d'ajornament per a que comencés a entrar en vigència l'augment sol·licitat del 15 per cent.

No cal dir que aquesta proposta — que pot ben

qualificar-se de ridícula — no va ésser acceptada pels boters, els quals segueixen fent gestions.

A l'hora que fem aquesta informació no està encare resolt el conflicte, però creuen, els boters, i nosaltres participem del seu optimisme, que ho podran resoldre ben fàcilment, essent com és tant justa la seva demanda.

En cas de no arribar a una intel·ligència, s'aniria a la vaga, amb la mateixa demanda d'augment, més la del compliment del compromís verbal que tenen conret amb la Cambra Vinícola de que aquesta ha de bestreure un 2 per cent sobre cada setmanada per a fons per la vellesa, compromís que s'ens indica que fins avui no ha estat complert.

S'ens demana que fem constar que, per ara, no es tracta d'una vaga de l'ofici, com va informar la premsa, inclòs l'obrera, sinó senzillament d'una suspensió temporal de treball.

ELS VIDRERS

Sembla que els patrons d'aquest ram, van regoneixent que els primers perjudicats per la llarga durada de la vaga són ells mateixos, tota vegada que els obrers resisteixen al cap de quatre mesos amb la mateixa energia que el primer dia. Aquesta setmana els vaguistes han estat cridats pels amos per tal de mirar d'arribar a una solució.

Les impressions que nosaltres hem pogut recollir dels obrers, són força alegres, car reflexen la confiança que tenen en la solució del conflicte d'acord amb les demandes i proposicions que tenen fetes als seus patrons.

No cal dir com celebrarem que així sigui, no solament pel que significa sempre una victòria obrera, sinó perquè aquesta vegada representarà el triomf de la raó, que afavorirà als treballadors del vidre, una de les professions a les que es dedica l'home per tal de guanyar-s'hi el pa, que per les condicions en que es fa la tasca, és de les que més crudels senyals deixen en l'organisme humà.

L'ART TEXTIL

La qüestió de la casa Rebés ha prèns un caient ben diferent del que tingué en el seu començament. Havent promès aquest patró obrir la seva fàbrica la setmana entrant i havent la Federació Patronal aixecat el *lock-out* declarat a les vaguistes de la mateixa fàbrica, per la seva part la Constança ha cregut convenient suspendre la presentació de bases amb que havia respost a l'agressió patronal.

Com que la presentació d'aquestes demandes no són conseqüència del conflicte suscitat per l'assumpte Rebés, sinó que ja data de temps l'intent de presentar-les, esperant només per a fer-ho el que presentés l'oportunitat, no fóra res d'estrany que malgrat que la qüestió Rebés quedés solucionada en la setmana vinent, es mantingués l'acord de presentar les demandes de que parlem i que foren aprovades en el miting celebrat el passat dimarts, concretant-les en un augment de 25 per cent en el preu fet i un 20 per cent en els jornals.

La impressió que nosaltres hem recollit a «La Constança» és, però, que tota acció en aquest sentit no serà realitzat, si la Junta no la creu veritablement necessitat, car és desig de la mateixa esperar els resultats del congrés regional de l'art textil que ha de celebrar-se properament per tal d'unificar les condicions de treball a tot Catalunya.

Pot dir-se, doncs, que de no sobrevindre una complicació per part de l'assumpte Rebés, el conflicte iniciat a conseqüència del mateix, quedarà per ara solucionat.

L'actuació obrera

TAL com estava anunciat, se celebrà, el diàlluns passat, al local del Globo, l'assemblea pública del primer de Maig, convocada per diverses Confederacions, Associacions, Federacions i Premsa obrera, per a determinar solucions a l'actual estat anormal de coses, i, principalment, com digueren els que hi feren ús de la paraula, per a preparar la conferència que s'ha de celebrar a València el proper diumenge dia 14 del mes actual, a fi d'iniciar una enèrgica acció unificada de totes les forces proletàries. Foren llegides nombroses adhesions d'entitats i periòdics obrers, amb salutacions encoratjadores als treballadors catalans. Fou rememorada la història de la data en que foren executats els obrers de Xicaco. Es feren consideracions sobre la desorientació en que es troba el proletariat a Barcelona, el que repercuteix — es digué — en l'ànim de les associacions dels demés pobles. Es parlà dels obrers empresonats, recomanant energia per a evitar tantes injustícies com es cometien en aquest sentit, per part de les autoritats, i avortar les que hi ha perill de que es cometin. Es defensà la Premsa obrera, remarcant-se la necessitat que hi ha de que sigui protegida per tots els obrers, perquè és l'element de més valor per a la seva lliberació. L'acte, que, segons ens manifestaren, devia celebrar-se al Palau de Belles Arts, no essent possible per negativa de l'Ajuntament a concedir-lo, com en altres ocasions l'ha concedit, tindrà a la una de la tarde.

◆ Els dies 17 i següents del corrent, tindrà lloc, a Madrid, el XII Congrés de la Unió General de Treballadors, per qual motiu el Comitè organitzador ha enviat una circular notificant que, perquè el Congrés es vegi ben concorregut, ha gestionat de les Companyies carrilaires una rebaixa en l'import dels bitllets, havent-la conseguit, essent comprès aquest avantatge des del dia 12 al 22 de Maig, per a l'anada, i des del 18 del mateix mes al 2 de Juny, per a la tornada.

◆ Convocada per la Federació del Ram de Construcció, se celebrà una assemblea pro-presos, a la qual es reberen diferents adhesions, fent ús de la paraula solament dos oradors, patentitzant ambdós la indignació produïda pel boicot que determinats elements polítics han declarat als mitings pro-presos, dirigint-se forts atacs al Comitè de vaga dels paletes i peons per haver solucionat el conflicte abandonant els companys empresonats i al Governador per haver dit que no permeteria cap més miting d'aquesta mena.

◆ El Sindicat d'espardenyers i corders de Barcelona ha publicat un Manifest instant a tots els obrers de l'ofici a que s'organitzin sindicalment en les respectives localitats, a fi de poder portar a cap la Federació Nacional de l'ofici per a fer, així, conjuntament, poder fer prevaler llurs drets en la lluita per la vida.

◆ La Confederació de peons i paletes de Catalunya s'ha dirigit a la Societat de peons de Barcelona per a dir-los que, portats a terme els treballs per a celebrar el pròxim Congrés nacional i no havent donat els resultats satisfactoris i no podent tenir aquest la importància que es mereix, el Comitè ha resolt que els dies 24 i 25 de Juny vinent se celebri un Congrés amb caràcter regional. Per tant, totes les entitats que vulguin presentar temes per a discutir, tenen temps fins el 14 del corrent.

◆ Al miting pro-presos que s'efectuà al cine Montanya hi assistí una nombrosa concurrencia, composta, la major part, per obreres de l'art fabril, prenent-hi part diferents oradors.

◆ La Comissió de cultura de la Unió Ferroviària — Secció Nord-Barcelona —, amb el desig

d'ajudar a la obra que li és encomanada, ha organitzat una tanda de conferències científiques, tenint lloc la primera, el passat diumenge, a càrrec del doctor Mas i Codina, versant sobre el tema: «Necessitat dels consultoris de puericultura», veient-se molt concorreguda.

El diumenge passat tingué lloc la forada a la Font d'en Fargas pro *Solidaridad Obrera*, el que fou motiu de que, des de les primeres hores del matí, es vegessin concorregudíssims aquells indrets per les moltes famílies obreres que hi assistiren, per a que, tot treballant per l'ideal acariciat de poder sostenir un diari propi, respirar els aires purs sota un cel llis i un sol esclatant, que contribuï al bon èxit de la festa. S'anà desenrotllant el programa tal com estava anunciat, constituint, cada número que s'executava, un motiu de joia. La quantitat recollida per al sosteniment del diari fou la de 188 pessetes.

Acció Catalanista

Com ja vàrem anunciar, el dissabte passat tingué lloc la inauguració de la Tómbola que, a benefici dels pobres del districte, organitzaren les senyoretes que integren el Grop Feminal del Casal Catalanista del Districte II.

El recital de guitarra que, per a donar començ a les festes que amb tal motiu se celebren, anà a càrrec del prestigiós guitarrista D. P. Marsal, fou un èxit, essent precis, per a complaure al nombros auditori, bisar algunes de les composicions per ell tan magistralment executades, oint forts i nodrits aplaudiments al final de cada una.

Acte seguit, s'obrí la tómbola al públic, que s'apressà a adquirir números de la mateixa, en mig dels esclats de sorpresa i d'alegria consegüents al saber el resultat amb que la sort els afavoria.

El mateix podem dir de l'endemà, diumenge, en que la tómbola va veure's, també, molt visitada.

Al dematí tingué lloc la festa en la qual prengueren part els nens de les escoles gratuïtes que aquest Casal sosté, interpretant cançons populars catalanes seguides de varis exercicis.

A la tarde tingué lloc una selecta vetllada literària musical, que resultà un èxit brillant.

En conjunt, foren unes festes agradables en les quals l'amor a la patria i al proïsme s'hi trobaren espontaniament agermanats.

Les senyoretes de l'esmentat Grop ens preguen fem constar que la tómbola estarà oberta tots els dijous a la tarde, els dissabtes a la nit i els diumenges tot el dia, fins la clausura de la mateixa, que s'anunciarà oportunament.

RENAIXEMENT

El número corresponent al 4 de Maig conté el següent sumari:

Política nacionalista.—Carles Marx i «El Capital», per F. Rosell.—*La urbanització de les ciutats de Catalunya*, per R. Giral i Casadesús.—*Al marge d'unes paraules justes*, per F. Culi i Verdagué.—*El cançoner musical popular català*, per Rossend Serra i Pagès.—*La catalanitat de les Illes Balears*, per P. Oliver i Domenge.—*¿Què deuria fer la Mancomunitat per la primera ensenyança?*, per Joan Llàrena.—*LLIBRES: «De l'horta i de la muntanya»*, d'E. LÓPEZ CHAVARRI, per Joan Arús.—*«Curset de perfeccionament»*, per A. MESTRES.—*«Disertacions pedagògiques»*, per B. Reichach.—*Noticiari.*—*Gasetta Unió Catalanista.*

NOVES

La Junta Permanent de la Unió Catalanista, en la seva darrera sessió va pendre l'acord de suspendre de tots els drets que la qualitat d'ex president li conferia a en Lluís Domènech i Montaner, sotmetent aquesta mida i les causes que l'han motivada, a la sanció definitiva del proper Consell general de Representants.

La Joventut Catalanista de Barcelona, convoca a tots els seus socis al Consell general que tindrà lloc demà, diumenge, a les deu del matí en el seu estatge social, Alvarez, 6, pral.

Per la importància dels assumptes a tractar, es prega encarecidament l'assistència.

A la sala central de la Biblioteca de Catalunya se celebrà diumenge passat, dia 30 d'Abril, la solemni sessió de l'Institut d'Estudis Catalans, que tenia per fi l'obertura de la Biblioteca Cervantina, la repartició de premis dels concursos de l'any passat i l'obertura del curs d'Estudis Superiors d'Intercanvi.

El senyor Ferrà i Mayoral va llegir la proposta dels premis. En Ramon d'Alós una memòria raonada sobre 'ls cursos monogràfics ara començats. El membre de l'Institut senyor Massó i Torrents una altra memòria referent a la Biblioteca Cervantina i el Secretari general de l'Institut, Eugeni d'Ors, llegí, seguidament, la Memòria general, treball que, ben al revés del que són la major part dels seus *Glosaris*, és realment molt intel·ligible i substancios.

Seguidament, en Puig i Cadafalch declarà admesos a l'Institut els nous membres corresponents en nom dels quals en Magí Morera i Galícia pronuncià un bell discurs.

Finalment el President de l'Institut, l'esmentat senyor Puig, va dir un llarg parlament de marcat accent catalanesc que va complaure molt a la gran concurrència que va assistir a la sessió, i que, alçada aquesta, visità la realment magnífica Sala Cervantina.

Amb motiu de estar oberta la Tómbola en el Casal del Districte II i seguint el programa de festes projectades tindrà lloc avui a les deu de la

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Per a contribuir a la subscripció oberta a profit dels voluntaris catalans, s'ha editat una **POSTAL AL·LEGÒRICA**

Val 10 cèntims

Se ven a la nostra Administració

vetlla en dit Casal una audició de ballets per l'Esbart Català de Dançaires, acabant amb una petita disertació folk-lòrica que farà el seu director Aureli Campmany.

Divendres de la setmana passada la distingida escriptora nacionalista Mlle. Ivonne Pouvreau donà a l'Ateneu Barcelonès una nova conferència versant sobre 'l tema «La Société des Nations dans l'Europe future».

Mlle. Pouvreau estudià la qüestió des d'un punt d'obir teòric que comprèn la solució de tots els problemes que avui més que mai fan trontollar l'Europa.

Igual com en la seva anterior disertació sobre la dissortada Lituània, la eminent conferenciant fou molt felicitada.

Des del proper dia primer de Maig, l'Orfeó Gracienc quedarà instal·lat en el seu hostatge, situat en el que fins avui ha estat Casino del Bosc, Rambla del Prat, Gràcia.

Ha quedat constituït el Comitè organitzador de la «Festa d'Infants i de Flors» que tan brillantment s'instituí l'any passat.

Iniciada, com aleshores, pel Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria i la Cooperativa Mutual Catalana, seran els beneficis que s'obtinguin per a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Totjust començades les tasques d'organització pel Comitè, que anit és reunit per primera vegada, no podem avançar detalls que farem públics a mesura que el Comitè els acordi.

El Centre Excursionista Barcelonès farà, demà, diumenge, una excursió a Esplugues, Sant Just Desvern, Sant Pere Martre, Pedralbes i Sarrià.

Tots els que vulguin assistir-hi poden reunir-se, a les sis del matí, a la plaça de Catalunya, avant la parada del tramvia de Sans.

La tornada s'efectuarà a les 13.

CORRESPONDENCIA

J. B.—Ginebra: Se va rebre el diari i el G. P. Mercès.—P. A.—Ciutat: S'obstinen en no voler-ho veure.—R. C.—Valls: Farem les degudes indagacions.—J. V. i M.—Ciutat: No podem complaure'l, perquè és més complicat del que sembla.—I. I.—Ciutat: Es una acció honorable en alt grau i per això cal insistir-hi. Nosaltres així ho farem.

LA NACIÓ

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMPSA
DE LA UNIÓ CATALANISTA

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes